

דוקא נעשה הצחוק והתענוג, כי הנה יש בחי' פנימיות התענוג שכעת אי"א להגלות כו', והוה והפרש בין מרע"ה למשיח שמרע"ה לא המשיך רק מבחי' חיצוניות התענוג, אבל לע"ל יתגלה בחי' פנימיות התענוג וזהו בחי' עדן עין לא ראתה אלקי' זולתך, פי' עדן הוא בחי' פנימיות חכ', ואיתא בע"ח שפנימיות אבא פנימיות עתיק ולא ידעתי הטעם, והנה עדן זה עין לא ראתה אלקי' זולתך כ"א ע"י בחי' יצחק ענין הבירור מלמטה למעלה עי"ז יהי' בחי' צחוק וגילוי פנימיות עתיק ולכן נא' אלקי' זולתך שהוא בחי' יצחק כו', ולכן לע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו, אך הנה כדי שיהי' בחי' יצחק זהו ע"י בחי' אברהם דוקא, וזהו אלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק, כי הנה יש ב' בחי' אתעדל"ע שיש בחי' אתעדל"ע שמעורר אתעדל"ת שהיא הנותנת להיות בחי' אתעדל"ת ויש בחי' אתעדל"ע שלאחר אתעדל"ת, וזהו אלה תולדות יצחק בן אברהם שכדי שיהי' בחי' יצחק בחי' העלאה מלמטלמ"ע זהו ע"י אברהם שהוא בחי' בקר דאברהם בחי' אתעדל"ע המעורר אתעדל"ת, ואח"כ אברהם הוליד את יצחק הוא בחי' אתעדל"ע שאחר אתעדל"ת כי הנה בירור דיצחק צריך בירור שני והיינו כי בירור דיצחק הוא בחי' בירור דמ"ן וצריך להיות עוד בירור שני שהוא בחי' בירור דמ"ה כי מצד בחי' גבורות יכול להיות יניקה לחיצונים לכן צ"ל בחי' בירור שני בירור דמ"ה כו', ודוגמא לזה הוא תורה ועבודה וגמ"ח שבחי' עבודה שהוא בחי' גבורות העלאה מלמטלמ"ע צריך בחי' תורה וגמ"ח שהוא בחי' אתעדל"ע המעורר אתעדל"ת ואח"כ בחי' אתעדל"ע שאחר אתעדל"ת וד"ל.

בס"ד, ש"ח, רמ"ג

ת"ר נר חנוכה מצוה להניחה על פתח ביתו מבחוץ (שבת דכ"א ע"ב) ופי' התוס' ומיירי שהבית עומד לרה"ר אבל אם עומדת לחצר יניחנה על פתח חצירו, ורש"י ז"ל כתב וז"ל מבחוץ משום פרסומי ניסא, ולא ברה"ר אלא בחצירו שבתיהן היו פתחין לחצר עכ"ל, מפרש שאין צריך ברה"ר כ"א בחצר, וכן הביא הב"י סי' תרע"א בשם רש"י שאין צריך ברה"ר, אך הט"ו פסקו כהתו' דדוקא ברה"ר (שם דכ"א ע"א) והיכן מנח לה כו' והלכתא משמאל כדי שתהא מזוזה בימין ונ"ח משמאל וכתב הטור בשם אבי העזרי שאם אין מזוזה בפתח (היינו פתח הפטור ממזוזה וצ"ע) יניחנה בימין, ולכאורה צ"ל מה שני"ח מצוה להניחה מבחוץ דוקא, ודוקא לרה"ר שמי"ש לפתח ביתו אין הכוונה שיהי' בפתח הבית דוקא (וכמו מזוזה דכתיב וכתבתם על מזוזת ביתך ששיך להבית שהבית חייב במזוזה משא"כ נ"ח אינו שייך לפתח הבית דוקא) אלא העיקר שיאיר ברה"ר וכמ"ש התו'

שאם הבית עומד בחצר צריך להניחה על פתח החצר, ואף לדעת רש"י ז"ל שאין צריך ברה"ר הרי כ' ג"כ שצריך להניחה בחצירו אבל לא פתח ביתו העיקר כמובן משם (ועי' בטורב סי' הנ"ל) וצ"ל זה למה שייך ג"ח לרה"ר וגם צ"ל למה בשמאל דוקא וגם צ"ל דבאמרו כדי שיהי' מזוזה בימין וג"ח משמאל משמע שהם שייכים זל"ז דכאשר מזוזה בימין אז א"ל ג"ח משמאל וא"ל א"א להיות ג"ח משמאל ולכן סובר אבי העזרי שאם אין מזוזה בפתח צריך להניחה בימין, וצ"ל מה שייך מזוזה לג"ח ומזוזה מימין דוקא וג"ח משמאל דוקא, והענין בקצרה הוא דמלכות בית יון רצו להשכיחם תורתיהן ולהעבירם מחוקי רצונן ולכן אח"כ כשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום, תקנו להדליק ג"ח משמאל לתקון קו השמאל ולכן צריך להניחה ברה"ר לברר אף רה"ר טורי דפרודי ג"כ.

וביאור הענין דהנה כתיב כי נר מצוה ותורה אור ודרך חיים תוכחת מוסר (משלי ד' כ"ב) המשיל המצות לנר ותורה לאור שמאיר, ונר יש בו ב' פירושים הא' שהוא הכלי שמחזיק את השמן והפתילה וכן פירש רש"י ז"ל (שם ע"ב בדיה גרות) לנצ"ש של זהב שנותנים לתוכה שמן ופתילה, והב' שהוא השמן והפתילה המחזיק את האור ושניהם הם כוונה אחת לענין זה שעיקר קיום האור הוא ע"י הנר דבלא השמן לא הי' האור מאיר זמן רב כ"א זמן מועט וגם לא הי' האור זך וע"י השמן האור זך ונקי ודולק זמן רב, והנה גם לפי הא' שהוא הכלי הוא מחזיק את השמן נמצא הנר ע"י הוא האור ובלעדו לא יאיר כלל וכמ"כ צ"ל כאן שכדי שיהי' ותורה אור הוא דוקא ע"י הנר מצוה ובלא נר מצוה א"א להיות ותורה אור.

וביאור הענין הנה כל המצות נתלבשו בדברים גשמיים ציצית בצמר גשמי תפילין בקלף גשמי ד"מ שבלולב בצמחים גשמיים וכן מזוזה בקלף גשמי וכן כל המצות כמו תרומות ומעשרות כו' והנה מציאות הדברים גשמיים נתהוו משם אלקים, וכמ"ש בדבר ה' שמים נעשו, ודבור הוא בחי' מל' שם אלקים וזהו בראשית ברא אלקים ל"ב פעמים אלקים נאמר במע"ב שע"י ששם אלקים מצמצם ומעלים ומסתיר על שם הוי' וכמ"ש שמש ומגן ה' אלקים שכמו המגן ונרתיק מסתיר על אור השמש כמ"כ שם אלקים מצמצם ומסתיר על אור הוי' וכ"כ רבו הצמצומים וההסתרים עד שנתהוו מציאות דברים גשמיים שיהי' גראה כאלו הוא יש ודבר נפרד לגמרי אך תכלית בריאת יש מאין המכוון שיהי' ביטול היש לאין היש יהי' בטל אל האין והוא ע"י התבוננות שיתבונן בגדלות א"ס ב"ה איך דאני הוי' לא שניתו שלא יש שום שינוי בין קודם הבריאה לאחר הבריאה אתה הוא קודם שנברא העולם ואתה הוא לאחר שנבה"ע, ולכא"י צ"ל איך אמרים דאני הוי' לא שניתו וזרי יש כמה וכמה חילוקי מדרי' בהגילוי. אלקות שמאיר בכל עולם ועולם כמו בדי' עולמות אבי"ע הרי אין א' מהם דומה לחבירו שזרי באצ"י מאיר גילוי אלקות דאיתו וחיזתי וגרמזתי חד וכבריאה אינו מאיר גילוי אלקות כ"כ ובאצ"י

גופא יש ג"כ חילוקי מדרי' דבכתר ובחכ' מאיר אוא"ס בקירוב מקום ובכינה בריחוק מקום ואין הכוונה מקום גשמי ח"ו אלא הכוונה דבכתר ובחכ' מאיר גילוי רב ובכינה אין מאיר בגילוי כ"כ ובז"א מאיר דרך חלון שהוא צמצום יותר ובמל' דרך נקב שהוא עוד צמצום יותר אך מ"מ באצ"י ד"כ מאיר גילוי אלקות שנק' גילוי ההעלם דאלקות אבל בכריאה אינו מאיר גילוי אלקות ונק' בריאה יש מאין וביצ"י עוד בהעלם יותר ובעש"י עוד בהעלם יותר וכמ"ש מזה במ"א עד' שבעה"ז הגשמי שאנו בה הוא חשך כפול ומכופל העלם והסתר לגמרי וא"כ הרי יש שינוים גדולים ואיך אומר דלא שניתי כלל, אך הענין הוא דהנה כל השינוים הנ"ל הוא רק לגבי המקבלים דעולם האצ"י מפני שנודכך העולם והספ"י לכן יכולים לקבל יותר גילוי אלקות ועולם הברי' לא נודכך כ"כ אינו יכול לקבל גילוי אלקות כ"כ וכן יצ"י ועש"י עד שעה"ז הגשמי מפני שלא נודכך עדין אינו יכול לקבל גילוי אלקות, הרי כ"ו לגבי המקבלים, שאינם מקבלים האור, אבל א"ס' הוא נמצא למטה כמו למעלה ממש וכמ"ש כחשיכה כאורה שהוא נמצא במקום החשך כמו במקום האור שאין החשך מסתיר לפניה כלל, דהנה סבת החשך וההעלם למטה שיהי' מציאות היש נת"ל שהוא מצד שם אלקים שמעלים ומסתיר עד שיוכל להיות מציאות היש כנ"ל והנה הצמצום וההסתר הוא לגבינו שיהי' מציאות היש אבל לגבי א"ס עצומ"ה אינו שייך שום צמצום והסתר ח"ו, וכמ"ש את השמים ואת הארץ אני מלא וכת' מלא כה"א כבודו כו' שהרי אינו שייך שיסתיר כ"א דבר הזולת אבל עצם אינו שייך שיסתיר ע"ע כמו שאינו שייך לומר שהאדם יסתיר ע"ע כמ"ש בש"ע אר"ח סי' צ"א לענין כיסוי הראש דאינו מועיל מה שישים ידיו על ראשו מפני שאין העצם מסתיר על העצם ולמע' הרי אין לך דבר שחוצ' ממנו והוי' ואלקים כולי' חד כו' כמ"ש במ"א וא"כ אינו שייך ששום דבר יסתיר על אלקות כלל, וא"כ אינו שייך לו' ששם אלקים יסתיר עליו ח"ו שהרי שם אלקי' שהוא בחי' מל' הוא אלקות ומיוחד בא"ס בתכלית היחוד וא"כ אינו מסתיר כלל גם לגבי ההארה משם הוי' המהוה עולמו כ"א לגבי המקבלים אבל לא לגבי האור וא"כ לא שניתי גם בהארה שמאיר מאוא"ס כו' וכ"ש לגבי העצמות שאינו שייך שום הסתר דבאמת בזה דוקא נשלם המכוון דמה שעלה ברצונו הפשוט שיהי' עולמות הוא כדי שיהי' אנא אמלך ואין מלך בלא עם וא"כ ההתהוות שנעשה מבחי' מל' שיהי' מציאות היש זהו עיקר המכוון דנתאווה הקביה להיות לו דירה בתחתונים דוקא וא"כ בזה דוקא נשלם הרצון וא"כ בחי' מל' הוא א"ס ממש וא"כ אינו שייך שיסתיר על אוא"ס אלא אוא"ס נמצא למטה כמו למעלה ממש ואדרבה למטה מאיר אוא"ס מדרי' יותר גבוה מבעולמות העליונים שעצם האוא"ס נמצא למטה דוקא שהוא עיקר המכוון (וכמ"ש בתו"א פ' וירא ד"ה פתח אלי' וז"ל ואדרבה המאור הוא בהתגלות) ועמ"ש בתו"א בהביאור לד"ה יביאו לבוש מלכות בדי' וביאור ההפרש כו' (שכל מה שנתהווה עולמות עליונים עולמות א"ס הוא בכדי שע"י ריבוי

השתלשלות אלפים רבבות מדרי' ועיי ריבוי צמצומים יהי' מציאות היש שאם לא היו ההשתל' והצמצומים כי"כ לא הי' אפ"ל מציאות יש נראה ונספרד, ולכן כדי שיהי' מציאות היש צ"ל תחלה עולמות עליונים א"ס אך אין זה עיקר המכוון אלא עיקר מה שעלה ברצונו א"ס עצומה שיהי' עולמות תוא שיהי' עוה"ז הגשמי דוקא וא"כ הרי א"ס עצומה נמצא דוקא למטה בעוה"ז הגשמי שזה עיקר ולא עולמות עליונים ומ"מ א"ז שינוי ח"ו קמי' ית' ואפ"ל מיני' ובי' אמת שעיקר המכוון הוא עוה"ז דוקא אך אאפ"ל עוה"ז הגשמי אם לא שיהי' תחלה עולמות העליונים א"כ הרי בהעולמות עליונים נמצא בהם המכוון שעיי יהי' התהוות עוה"ז הגשמי (א"כ הרי בהם נמצא גי"כ א"ס עצומה מה שעלה ברצונו כו' כן אפ"ל) רק המכוון שהתחוננים דוקא היינו הנבראים שבעוה"ז הם דוקא יהיו כלים לבחי' א"ס עצומה (ועי' בד"ה ויגש רל"גי שגם לע"ל יהי' עולם התיקון ועי' בתר"א פ' וישלח שיעקב רצה להמשיך המקיפים דתהו בכלים דתיקון יעו"ש ענין זה בעבודה אך הרי כ"ז עיי עבודת האדם למטה דוקא) נמצא לפי"ז מובן איך דבאמת לא שניתי כלל וד"ל אלא שאינו נראה לגבינו אבל באמת עצם אוא"ס הוא נמצא למטה ממש וא"כ הרי לא שניתי כלל להשינוי הוא בהמקבלים שאינם מקבלים האור בגילוי אבל לגבי האוא"ס לא שניתי כלל שהוא נמצא למטה מטה ממש.

קיצור. צ"ל מה שני"ח צ"ל על פתח ביתו מבחוץ דוקא ברה"ר או בחצר ובשמאל דוקא וכשיש מזווה בימין או אפ"ל נר חנוכה משמאל וא"ל אא"ל בשמאל וס"ל לאבי העזרי שמניחה בימין וביאר הענין דהנה כתיב כי נר מצוה ותויא שעיי נ"מ דוקא אפ"ל ותויא והענין דהנה המצות נתלבשו בדברים גשמי' והמכוון שעיי מעהמ"צ יהי' ביטול היש לאין והוא עיי התבוננות דאני הוי' לא שניתי שהשינוים הם מהמקבלים שאינם יכולים לקבל האור אבל א"ס הוא נמצא למטה כמו למע' ממש שאין לך דבר שחוץ ממנו ועצמות אינו שייך שיסתיר ולכן גם חשך כו' דסבת החשך משי' אלקים ושם אלקים מיוחד באוא"ס ועיי שם אלקים נשלם הרצון דנתאוה הקב"ה להיות לו דירה בתחתונים וא"כ אינו שייך שיסתיר רק לגבינו דהן הן גבורות' אבל לגבי א"ס אינו שייך שיסתיר ונמצא למטה כמו למעלה ממש, ואדרבה המאור הוא בהתגלות פי' נמצא למטה כו' ועי' בד"ה ויאמר ה' הן עם אחד (מ"ג).

ב) אמנם עדיין צ"ל דהנה ע"פ כל הנ"ל מובן מה שלא שניתי מצד ריבוי ההתחלקות בהגילוי אורות שא"ז שינוי לגבי' מפני שאין שום דבר מסתיר לפניו וה"ה נמצא למטה כמו למע' כו' כנ"ל אך לכאורה איך לא שניתי מצד העולמות עצמן שקודם לא הי' עולמות ואח"כ נבראו עולמות דלכאורה זה שינוי ח"ו, אך הענין דהנה זה הי' שייך לומר אם הי' העולמות מציאות יש ודבר נספרד ח"ו, או שייך שיהי' מצדם ח"ו שינוי בהמהוה ח"ו

אמנם באמת מה שעוה"ז נראה ליש ודבר נפרד אין האמת כן אלא באמת כל נברא בטל לאלקות בתכלית אלא שנראה לגבינו שהוא יש אבל באמת הוא בטל לאלקות ואינו מציאות יש כלל, ולזאת לא שניתי גם מצד עצם העולמות כו' וד"ל, וביאור הענין הוא, דהנה כתיב בדבר ה' שמים נעשו שהתהוות השמים הוא מדבר הוי' שהוא המא' יהי רקיע מזה נעשה השמים וכת' לעולם ה' דברך נצב בשמים שדבר הוי' צ"ל תמיד בהשמים ואם הוי' מסתלק ממנו כרגע הוי' נעשה אין ואפס ולא הוי' מציאות השמים כלל וכן הוא בכל נברא ונברא הכח אלקי דהיינו אותי' הדבור המהוי' אותן מוכרח להיות תמיד בהנברא ואם יסתלק ח"ו יהי' אין ואפס מהנברא וביאור הענין דהנה התהוות העולמות מאוא"ס אינו כלי הנעשה ע"י האומן שאנו רואים כאשר יוצא לצורך הכלי הכלי בקיומה גם כאשר ידי האומן מסולק ממנה והוא מפני שהאומן לא חידש דבר בגוף ועצם ישות הדבר שעשה ממנה הכלי כ"א לקח עד"מ חתיכת עץ או מתכת כסף וזהב וכדומה שהי' מציאות יש מקודם ג"כ ולא חידש בה במה שעשאה כלי רק מה שתחלה הי' גולם ועכשיו הוא בציוור כלי אבל בעצם היש לא חידש דבר ואם גם הוסיף על הכסף או על הזהב כו' ה"ה מאיזה יש אחר כו' ומפני שלא חידש דבר בהעצם לכן יכול להיות הכלי בלא האומן כמו שהי' היש קיים קודם שעשה ממנה הכלי אמנם מעשה ה' בהתהוות העולמות שהן יש מאין, דמציאת היש הוא התחדשות גמורה מה שלא הי' קודם דזהו ההפרש בין השתלש' עילה ועלול לבריאה יש מאין דהשתלשלות עילה ועלול כשנתגלה מציאות העלול אין מציאו' מתחדש כאן בעיקרו וכבר הי' כמו שהוא במציאתו במקורו ג"כ ומה שנתחדש כאן הוא רק מה שנתגלה מההעלם אל הגילוי וכמו שכל ומדות דמציאות המדה הי' קודם בשכל ג"כ אלא שלא היתה נרגשת כ"כ וכשבא במדה שבלב זהו שנתגל' מן ההעלם שהי' בשכל לידי גילוי בלב כו' אבל לא שנתחדש הדבר בעיקרו כו' משא"כ בריאה יש מאין הוא שמציאות היש הוא התחדשות גמורה בעיקרה דהנה גם החוקרים מודים דהתהוי' הגשמי מן הרוחני אין לך ברי' יש מאין גדול מזה והיינו שנתהווה דבר מלא דבר והנה דבר ולא דבר הם הפכים זמ"ז ומובן דבלא דבר אאפ"ל שום מציאות דבר וא"כ מה שנתהווה הדבר מהלא דבר ה"ה מציאות חדשה מה שלא הי' במקורו כלל וכמו צמיחת התבואה או הפרי (לאחר שנתקב הגרעין) מכח הצומח שבארץ שהוא דבר חדש שלא הי' מעולם בעצם כח הצומח מציאות התבואה הגשמי או הפרי הגשמי אף שממנה בא מ"מ מציאות הפרי הגשמי לא הי' מעולם בכח הצומח והרי זה יש מאין כמו"כ יובן בכללות התהוות העולמות שהם בחי' יש מאין שהוא התהוות חדשה הגם דבהכרח לומר שכל דבר שנתהווה הי' כלול תחלה במקורו ומה שלא יש בכח אא"ל בפועל כידוע ומאחר שנתהווה העולמו' ה"ה כלולים תחלה במקורם כו' אך הענין הוא דבאמת הי' כלולים תחלה במקורם אך לא עצם מציאות היש כ"א הרוחני מהעולמות הי' כלול במקורו פמו עד"מ אדם

הבונה בנין בית שבתחלה עלה ברצונו לבנות הבית ואח"כ חשב בה שתהיי באופן כזה וכזה עד שבא לידי פועל ואם לא הי' הרצון והמחשבה תחלה לא הי' בא פועל הדבר הוא בנין הבית כו' ומי"מ הרי גוף העצים והאבנים והעפר שהן הן מציאות הבית לא הי' במחשבתו כלל אף שחשב בכ"ז מ"מ לא הי' שם רק הרוחני של הבית לא עצם הגשמי וככה יובן ע"ד דוגמא למעלה דמה שהי' נמצאים העולמות במקורם היינו רק הרוחני של העולם אבל מציאות הגשמי לא הי' מעולם כלל וכשנתהווה הוא מציאות חדשה וקדמו ההעדר שלא הי' קודם כו' ולכן נק' התהוות העולמות. התהוות בדרך דילוג דדילוג הוא כשנעשה דבר שאינו בערך המהווה כלל דהשתל' עו"ע שהן בערך זל"ו (ולכן הן כלולים זבי"ו כו' כנ"ל) הרי זה בסדר והדרגה משא"כ יש מאין רוחני וגשמי שהגשמי אינו בערך הרוחני כלל אי"כ מה שנתהווה הגשמי מהרוחני אינו בסדר והדרגה כ"א בדרך דילוג. וע"פ הנ"ל יובן איך שהאין המהווה את היש מוכרח להיות בהיש דמאחר דמציאות היש הוא דבר חדש שלא הי' קודם אי"כ אא"ל קיומו כ"א כאשר מקורו נמצא בו. ואם מסתלק ח"ו יתבטל מציאותו ויהי' אין ואפס והמשל בזה הוא כמו אבן שטבעו הוא לירד למטה הנה כשזורקין אותו מלמעלמ"ט ילך מעצמו עד אין שיעור כ"ז שלא יהי' דבר המעכב הילוכו כו' משא"כ כשזורקין אותו מלמטלמ"ע הרי במעט רגע יפול למטה והוא מפני שהילוך מלמטלמ"ע הוא היפך טבעו ורק האדם הזורק פעל בו חידוש זה שיעלה למעלה לזאת כל זמן שכתה היד הזורק תקיף את האבן הנושאו למעלה הי"ו עולה למעלה ומיד כשנפסק הכח שפועל בו החידוש הי"ה חוזר לטבעו העצמי ונופל למטה כו' וכמ"כ יובן בעולמו' מאחר דמציאות ישותם הוא התחדשות והיפך מקורם כנ"ל דכמו שהי' כלולים בכח הי' מציאות רוחני כו' וד"ל ואי"כ צריך מקורם. שפעל בהם החידוש להיות תמיד בהם ואו הן קיימים במציאותם ואם יסתלק ח"ו יתבטל החידוש בהם ויהיו אין ואפס כמו קודם שנבראו כו' וי"ש לעולם הוי' דברך נצב בשמים שהדבר הי' צריך להיות תמיד בהשמים וכמ"כ בכל הנבראים וא"ל הי' נעשו אין ואפס ח"ו כו'. ומאחר שכן דעיקר קיום הנברא הוא הדבר הוי' המהווה אותו הרי צריכים להעמיק ולהבין מהו העיקר מציאות הנברא כ"ז קיומו הרי יובן ע"פ הנ"ל דעיקר מציאותו הוא הדבר הוי' המהווה אותו מאחר שאם הי' מסתלק ממנו הדבר הוי' הי' נעשה אין ואפס ולא הי' שום מציאות כלל אי"כ גם עכשיו כשישנו במציאות כל מציאותו הוא הוא הדבר הוי' שהוא תאור והוי'. זהו כל מציאותו ואינו מציאות נפרד בפ"ע כאשר נראה לנו כו' וכמו עץ הגשמי התהוותו הוא מהמא' עץ פרי ומוזה נעשה מציאות העץ ותמיד המאמר עץ פרי עומד בהעץ לתותו ולהחיותו תמיד מאין ליש. ואם הי' מסתלק ממנו כרגע הי' נעשה ממנו אין ואפס ולא הי' שום מציאות כלל כמו שהי' קודם הבריאה נמצא גם עכשיו שישנו מציאות עץ מהו מציאותו הרי רק המאמר עץ פרי לבד ולא מציאות יש לבדו ואלו נתנה רשות לעין לראות הי' רואין כ"ד איך שהוא בטל במציאות פי' איך שכל מציאותו הוא רק הדבר הוי' כנ"ל רק

מפני שעניני בשר לנו אין אנ"ר זאת בראי' חושיית (ורצון הבורא הוא כך בכדי שיהי' ביטול היש לאין) אבל בראיית השכל צריכים להבין שכל דבר גשמי שאנ"ר בעינינו אינו גשמי אלא הוא מאמר אלקי וצ"ל כאלו הוא רואה ממש בעיניו והר"ע הרגש' כאלו רואה (עי' בד"ה ויהי לי שור וחמור" (מ"ג)) ובאמת י"ל הביטול בעומק יותר דהנה נת"ל דעצם א"ס ב"ה הוא נמצא למטה כמו למעלה ממש וכמ"ש ואת השמים ואת הארץ אני מלא ולית אתר פנוי מיני' רק שהוא העלם לגבינו שאינו מאיר בגילוי שאם הי' מאיר בגילוי הי' נעשה אין ואפס ממש אבל בהעלם הוא נמצא למטה כמו למע' ממש וזיו והארה ממנו נמשך בכל נברא להחיותו כנ"ל אך בכל מקום ומקום ממש שמתפשט שם הוי' להחיות הנברא שם ממש נמצא בחי' אוא"ס עצומ"ה שהוא מקור האור והזיו ואי"כ מוכרח לומר שכל נברא בטל בתכלית בא"ס עצומ"ה דכמו זיו השמש שמאיר לארץ ולדרי' עלי' כמו שהוא בגוף כדור השמש שם בטל בתכלית ואינו עולה בשם זיו כלל ואינו שייך לר' עליו שהוא מציאו' בפ"ע אלא מקורו בטל בתכלית ואינו במציאו' כלל ורק כשמאיר למטה שייך עליו קריאת שם זיו בפ"ע מפני שלא יש כאן גוף כדור השמש מקורו אבל כמו שהוא במקורו הוא בטל במציאות עד שאינו שייך עליו קריאת שם זיו בפ"ע כמ"כ יובן בנמשל מאחר דא"ס עצומ"ה נמצא למטה בכל מו"מ ממש ולית אתר פנוי מיני' כלל אי"כ האור והזיו מא"ס שמתפשט בכל נברא הוא בטל לא"ס עצומ"ה כמו זיו השמש כשהוא בגוף כדור השמש שאינו שום מציאות כלל ורק למטה שייך עליו קריאת שם זיו בפ"ע מפני שבכאן הוא רחוק ממקורו ואי"כ הרי א"ס עצומ"ה שנמצא בכל מו"מ ממש שהזיו מתפשט נמצא עצם א"ס אם כן הרי הזיו תמיד במקורו שבכל מקום שהוא שם מקורו עצם א"ס ב"ה ואי"כ הוא בטל בתכלית עד שאינו עולה בשם זיו כלל כנ"ל וכבר נת"ל שכל מציאות הנברא' הוא הוא האור והחיות שמתפשט מא"ס ואינו מציאות בפ"ע ומאחר שהזיו בטל גם הנברא בטל לא"ס מאחר שכל מציאותו הוא הזיו כנ"ל ואי"כ כל הנברא הוא בטל בתכלית בא"ס עצומ"ה אלא שנראה לנו מציאו' היש (כדי שיהי' ביטול היש לאין) אבל באמת הוא בטל במציאות לגמרי ואינו שום מציאות נפרד כלל אלא בטל במציאות בא"ס עצומ"ה כו' (ובפרט כמשנ"ת במ"א בד"ה אלה תולדות נח רל"ז) שמציאות גוף הנברא הוא מא"ס הסוכ"ע ועי' בד"ה מי כמוך.

קיצור. ובאמת מה שהנבראים נראים ליש אין האמת כן שבאמת הם בטלים במציאות דהנה התהוותם הוא מהמא' אלקי לעולם הוי' דברך נצב בשמים שתמיד הוא שופע חיות בהנברא ומוציאו מאין ליש והוא מפני שמציאות ישותם הוא התחדשות וכל התחדשות צ"ל בו כח המחדש תמיד וזהו המחדש בטובו בכי"ת כו' ואם הי' מסתלק כרגע הי' נעשה אין ואפס כמו קודם שנברא ואי"כ גם עתה שישנו במציאות כל מציאותו הוא הזיו שהוא הדבר הוי' (צל"ע בד"ה מי כמוך הנ"ל) ועוד בעומק יותר יובן הביטול (דלפי הנ"ל שמציאות הנברא הוא הזיו ולא מציאות יש הרי מ"מ

שייך עליו קריאת שם זיו אבל כאן שאינו שייך עליו קריאת שם זיו (כלל) דהנה נת"ל דעצם א"ס ב"ה הוא למטה כמו למע' והארה זויו ממנו מתפשט בהנברא להחיותו א"כ בכמו"מ שהזיו מתפשט שם נמצא עצם א"ס ב"ה מקור ושרש האור והזיו אי"כ הרי הזיו הוא תמיד במקורו וה"ז כמו זיו השמש כשהוא בגוף כדור השמש שאינו עולה בשם כלל כמריכ' הזיו אינו עולה בשם זיו כלל ומציאות הנברא הוא הזיו וא"כ הנבראים בטלים במציאות בא"ס עצומיה ואינם שום מציאות בפ"ע כלל כו'.

ג) והנה כאשר ישכיל האדם ויתבונן איך שבאמת אור א"ס נמצא למטה כמו למעלה ממש כנ"ל ובאמת כל נברא ונברא בטל בתכלית לאזא"ס עד שאינו במציאות כלל ומה שנראה ליש הוא רק לגבינו אבל באמת הוא בטל לאזא"ס עצומיה דמובן בזה גדלות אור א"ס ב"ה באופן ההתהוות כו' וגם איך שלא שניתי כלל הן מצד הגילויים והן מצד העולמות כו' ולכן באמת לא שניתי כלל והוא לבדו הוא כו' לאחר הכריאה כמו קודם הברי' כו' (ועמ"ש בסש"ב פ"ט) הרי תכלה וגם תכסוף נפשו לדבקה בו ית' וכמ"ש מי לי בשמים ועמך לא חפצתי בארץ שלא יחפץ לא בנעה"ע ולא בנעה"ת אפי' בעוה"ב שכ"ז אינו עצם אוא"ס וכ"ש שלא יחפץ בתענוגי עוה"ז אלא רצון א' לאלקות ר"ל דכמו שהאמת הוא שכל נברא בטל לאלקות כנ"ל אלא שלגבינו נראה ליש, ירצה ויחפץ שגם לעינינו יהי' נראה כ"ד כמו שהוא אלקות ולא יהי' מציאות היש כלל והו' בכל מאדך, שיוצא מהגבלת הכלי פי' שהגבלת הכלי הוא שהוא מציאות יש אך רצונו וחפצו הוא שיוצא מהגבלת הכלי פי' שגם מציאות היש גשמי יהי' בטל לאלקות שיהי' נראה לעינינו כל דבר כמו שהוא אלקות ממש (והנה ביטול זה בהאזים הוא בב' מדריגות שהאדם כלול מגוף ונה"ב שהגוף הוא יש גשמי שנרגש בחוש המישוש למציאות יש והנה"ב הוא ג"כ יש אך אינו יש גשמי שנרגש בחוש המישוש שהרי מציאותו הוא כח רוחני ונק' יש מפני שאינו בטל לאלקות כמו הנה"א שהוא בטל במציאות שאין לו רצון אחר כ"א אלקות (ועי' בדי"ה והנה אנחנו מאלמים ובדי"ה ויהי לי שור וחמור מ"ג) ואין אור א"ס שורה אלא במי שבטל אבל הנה"ב כל רצונו וחפצו הוא בתאוות ותענוגי עוה"ז (ואפי' בתאוות היתר) לכן נק' יש שאינו בטל לאלקות פי' שיש לו רצון אחר ואינו בטל לאלקות במציאות ממש היינו שלא יהי' לו רצון אחר כלל כ"א לדבקה בו והנה"ב שיש לו רצון אחר ה"ה מציאות היש שהוא דבר בפ"ע (ולכן נק' סט"א דמאחר שיש לו איזה רצון אחר (כל"א או ער האט נאר עפיס א וועל צו אנאנדער זאך) אינו בטל לאלקות אלא הוא מציאות בפ"ע (בל"א איך וויל דיא זאך שהוא תאוה גשמי הרי יש לו רצון אחר שאינו אלקות) ואין אור א"ס שורה אלא במי שבטל אליו פי' שאין לו רצון אחר כ"א אלקות והנה"ב מקבל מבחי' אחוריים דקדושה לבד כמאן דשדי בתר כתפוי ולכן נק' סט"א צד אחר שאינו צד הקדושה וכמ"ש בסש"ב פי' נמצא שיש ב' מציאות היש הגוף שהוא מציאות יש ממש בחוש המישוש

והנה"ב שהוא כח רוחני והוא מציאות היש שיש לו רצון אחר שאינו אלקות וצ"ל הביטול הנ"ל ג"כ בב' המדרי' א' ביטול היש דנה"ב שלא יהי' מציאות היש (וא"ל דכמו שהאמת הוא שאינו יש בפ"ע דשטן ופנינה לש"ש נתכוונו) אלא בטל במציאות בא"ס עצומיה שלא יהי' לו רצון אחר כ"א אלקות שיהי' מואס ברע בתכלית שנאו רע וכל מה שהוא מסט"א (פי' הן הן כל הדברים הגשמי' המותרים וכמשיית שכל דבר גשמי אפי' דבר קל יש לו שרש בהיכלות הסט"א) ישנא אותו בתכלית וכמ"ש תכלית שנאה שנאתים (כמ"ש בסש"ב פ"ו) כ"א להיות תמיד בטל לאלקות לדבקה בו ולהתענג על הוי' באה"ר ואהבה בתענוגים וזהו שהוא בטל במציאות שאין לו רצון ותענוג אחר כ"א הרצון והתענוג להתענג על ה' וזהו הביטול דנה"ב. וביטול היש דהגוף הוא שהגוף הגשמי יהי' כלי לאלקות ויהי' ניוון מזיו השכינה ולא יצטרך לאכו"ש גשמי שבהכרח, וכמו שהאמת הוא שכל דבר גשמי הוא אלקות ובאמת גוף האדם וכן גוף כל דבר גשמי הוא בחי' א"ס הסוכ"ע כמשנת"ל בד"ה תולדות נח הנ"ל אלא נראה לעינינו ליש. ירצה ויחפוץ שהגוף הגשמי יהי' נראה לעינינו בראי' חושי' איך שהוא בחי' א"ס עצומיה א"ס הסוכ"ע ויהי' כלי לא"ס עצומיה שנמצא למטה כמו למעלה ממש ועוד יותר כנ"ל ויהי' ניוון מזיו השכינה ולא יצטרך לאכו"ש לזה תכלה ותכסוף נפשו דכמו שבאמת כ"ה כן יהי' בפועל ממש הב' מיני ביטול הנ"ל). אך איך ירווה צמאנו בזה שיהי' היש בטל בתכלית שהרי מ"מ הוא מציאות היש (כנ"ל בב' המדרי') העצה לזה הוא ע"י ההתקשרות בתו' ומצות דהנה התורה היא חכמתו ורצונו ית' והוא וחכמתו א' ואורייתא וקוב"ה כו"ח וכשיקשר א"ע בתורה הרי נפשו החיונית שהיא מק"נ גם מקבלת חיות מהדברים שהם מק"נ הרי נעשה הכל מקושר לא"ס עצומיה דלית מחתב"כ והוא מלוכב בחכמת התורה וכשמקשר א"ע בתו' הרי נעשה מקושר לא"ס עצומיה והיחוד הוא יחוד נפלא שאין כמוהו ודוגמתו בעולם כלל מקיף ומוקף כמשל החובק את המלך כו' כמ"ש בסש"ב פ"ד ופ"ה וכן במעה"מ צ שהמצות הן פנימי' רצונו ית' וכשעושה את המצוה כדבעי ה"ה נעשה מקושר לאלקות בתכלית וכמו נתינת הצדקה שנותן מה שהרויח בכל כחות נפשו החיונית שהתייגע עד שהרויח את המעות ואפי' אם לא התייגע בזה הרי באותן המעות הי' לוקח דבר שכל גופו יהנה מהם וכשנותן אותם לצדקה או גמ"ח ה"ה מקשר בזה הנפש החיונית שיהי' בטל לאלקות וגם המצות נתלבשו בדברים גשמיים כנ"ל וע"י עשיית המצות הכל נעשה בטל ומקושר לאלקות וע"ז רחבה מצותך מאד שנעשים כלים רחבים לקבל מאד העליון שבל"ג וז"ש בזהר מאן דמהפך חשוכא לנהורא ומרירו למתקא פי' כשמהפך מרירו למתקא היינו שנהפך מרירות הגוף ונה"ב שרוצה בתענוגי עוה"ז וכל תענוגי עוה"ז שנפעים מהקליפות וסט"א ואין לך דבר למטה בתענוגי עוה"ז שאין לו שרש ומקור בהיכלות דסט"א ואפי' דבר קל כמו סלטול השערות וכדומה שהוא לכאורה דבר קל יש להם שרש בהיכלות הסט"א ועושה רושם גדול בנפש וכמ"ש

ביוסף ויהי יוסף יפה תואר ויפה מראה שסלסל בשערות מיד ותשא אשת אדוניו כו' ונענש ע"ז וישב בביהא"ס י"ב שנה לתקן החטא הרי שלכאורה הוא דבר קל ובאמת הוא סוגם מאד שגורם כו' ולכן נק' מרירו מר כו' וכשכופה א"ע בכל תענוגי עוה"ז שלא יעשה אותם (רק מה שבהכרח וג"ז לש"ש) ומהפך אותם למתקא שמתענג על הוי' וקרבת אלקים לו טוב שבכח האכילה ילמוד ויתפלל באמת ויתענג על הוי' ועמ"ש בסש"ב ספ"ד אזי נמשך לאתהפכא חשוכא לנהורא שבחי' א"ס עצומ"ה יאיר למטה מטה גם במקום החשך בגילוי ממש וכמ"ש גם כי אשב בחושך ה' אור לי שיאיר גילוי אלקות למטה מטה בהגוף ונהי"ב ובד"כ העולם לא יעלימו ולא יסתירו כלל שלא ירצה כלל בתאות ותענוגי עוה"ז אלא יהי' מואס ברע בתכלית שנאו רע (פי' רע אין הכוונה על תאות איסור אלא אפי' על תאות היתר כו' שאינו לש"ש היינו מה שבהכרח לו כ"א לפ"ע כדי שיוכל ללמוד ולהתפלל נק' רע והוא שונא אותם בתכלית שנאו רע) ונשלם רצונו בהביטול דנהי"ב שאין לו רצון אחר כ"א לדבקה בו ולהתענג על הוי' (עי' בסש"ב פי' שיש ב' מדרי' בבני עלי' ושניהם עולים בקנה אחד יעו"ש) (אבל מה שרצונו וחפצו שגם הגוף יהי' בטל במציאות שיהי' נראה איך שהוא בחי' א"ס הסוכ"ע ויהי' כלי לאלקות ולא יצטרך לאכו"ש כלל אא"ל עכשיו כ"א לע"ל) וסוכ"ס על ידי עבודה דעכשיו בבחי' ביטול היש לאין כנ"ל יהי' לע"ל ונגלה כבוד הוי' וראו כ"ב כו' בראי' חושית גילוי אלקות למטה מטה ממש וכמ"ש כי עין בעין יראו, שהעין הברש הגשמי יהי' כלי לעין דלעילא והגוף הגשמי לא יהי' גשמי כמו שהוא עכשיו אלא יהי' בחי' א"ס הסוכ"ע ולא יצטרך לאכו"ש גשמי אלא יהי' ניזון ג"כ מבחי' א"ס הסוכ"ע (כמבואר כ"ז באריכות בד"ה תולדות נח הנ"ל) ונשלם רצונו וחפצו בשלימות ומעין זה יוכל להיות עכשיו ג"כ שאין העולם מסתיר לו ואדרבה מסייע לו בעבודתו דכמו שע"י חטא ועון כתיב כ"א עוונותיכם היו מבדילים ביניכם ובין אלקי' שע"י העון נעשה מסך מבדיל שמסתיר ומעלים על אלקות וכמ"ש אלביש שמים קדרות כו' והר"ע הגסיונות שבאים על האדם שהן הן העלמות כו' כמ"ש במ"א וז"ש תיסרך רעתך כו' שהרע שהוא עושה הוא המייסר אותו שמעלים ומסתיר מזה באה כל דבר רע המייסר אותו רח"ל כמ"ש על כי אין אלק' בקרבי מצאוני כו' כמו"כ להיפך מי שהוא עובד אלקי' ה"ה מזכך העולם עד שאין העולם מעלים לו כלל ואדרבה מסייע לו בעבודתו מה שנראה ונגלה לו חיות העולם וההנהגה שהוא אלקות כו' וכ"ז דוקא ע"י העבודה דעכשיו בתומ"צ בבחי' ביטול היש לאין כנ"ל וזהו כי נר מצוה ותורה אור שע"י נר מצוה היינו שכופה א"ע בכל תענוגי עוה"ז ועושה את המצוה כדבעי הנה עי"ז מקשר נפשו החיונית (וגם גופו נעשה מרכבה כמ"ש בסש"ב) ובדבר הגשמי שבו יעשה את המצוה נעשה הכל כאשר לכל בטל ומקושר לאלקות בתכלית בבחי' א"ס עצומ"ה והנה כשיעשה את המצוה כדבעי למהר' כנ"ל הנה עי"ז נעשה שמחת הנפש גדול מאד כשמתבונן שע"ז מקשר נפשו החיוני' וכן הדבר

הגשמי שבה נתלכשה המצוה בא"ס עצומיה בחי' א"ס בעהר"צ וכן ע"י לימוד התורה יתקשר נפשו בבחי' א"ס עצומיה דלית מחשבה תפיסא בי' כלל תגדל השמחה מאד מאד וכידוע דעיקר הוא העבודה בשמחה וכמ"ש תחת אשר לא עבדת את הוי' אלקיך בשמחה ובטוב לבב הרי שאין העונש מפני שלא יש עבודה אלא מפני שאין העבודה בשמחה דהעיקר הוא העבודה בשמחה וצ"ל השמחה בכל ג' העמודים שעליהם העולם עומד בתו' ועבודה ובגמ"ח. וכמארז"ל אין עומדים להתפלל לא מתוך עצבות ולא מתוך השמחה אר"י א"ר וכן קלות ראש (היינו שמחה של פר"ע) אלא מתוך השמחה אר"י א"ר וכן לדבר הלכה צ"ל מתוך השמחה וכן ארז"ל (שבת דס"ג ע"ב) ע"פ (קהלת י"א) שמח בחור בילדותיך ויטיבך לבך בימי בחרותיך כו' עיניך, ע"כ לדת. ופי' רש"י שמח בילדותיך למוד בשמחה וטוב לב ודע כו' מכאן ואילך למעש"ט, ופי' רש"י ודע כי על כל אלה ע"כ מה שלמדת סופך ליתן כו' אם לא תקיים עכ"ל. וברש"י שם בקהלת (ס"י י"א ט') אינו לא כר"ה בגמ' הג"ל ולא כר"ל וצ"ע ובספורנו שם פי' שמח במה שהשגת מן השלמות בימי ילדותך שאין בו טרדות כו' ויהי' לזכרון כו' ויטיבך כו' ומה שהשגת או יעזרוך להשיג ולהוסיף בימי בחרותיך וכמארז"ל אם שמעת בישן תשמע בחדש כו' ודע כו' ובשעת העון והמעשה דע לפני מי אתה עמל ולפני מי אתה עתיד ליתן דין וחשבון עכ"ל ובפי' תעלומות חכ' (מהמ"ח חו"ד) פי' שמח כו' בילדותיך שתראה לעשות תשובה בבחרותיך על מעשה שעשית בילדותיך ולא תמתין עד ימי הזקנה למען כו' ויטיב לבך בימי בחרותיך וגם תראה שיהי' לך טוב בבחרותיך (פי' הכוונה שיהי' טוב בעבודתו ית') ההלך בדרכי לבך וממילא תלך בזקנותיך בדרכי לבך להטיבך כו' (והוא כענין חנוך לנער עפ"י דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנו) עכ"ל ואכמ"ל בזה וכן מעהמ"צ שהוא העמוד דגמ"ח צ"ל בשמחה וכמ"ש אל ירע לבבך כו' ומכלל לאו אתה שומע הן דהעיקר הוא שמחה ש"מ והשמחה הוא ממעהמ"צ גופא ומב' דברים תגדל השמחה בנפש אם ממה שבוה מקיים רצה"ע וכמו אדם גדול שמצוה לאדם פשוט לעשות איזה דבר ה"ה שמח במה שהוא עושה רצון האדם גדול והוא זכה למלאות רצונו וכ"ש וק"ו כשמתבונן שע"י המצוה שהוא עושה משלים הרצון של ממה"מ הקב"ה שכך עלה ברצונו הרי תגדל השמחה מאד, ועוד זאת שנית כשמתבונן שע"י עשיית המצוה הרי כל נפשו נעשה מקושר לא"ס עצומיה פנימי' רצונו ית' ובאמת בחי' א"ס בעהר"צ המלוכש במצוה זו תהי' שמחת הנפש גדולה מאד (וכמ"ש בספ"ב) וכן בתורי' ובתפלה צ"ל ג"כ השמחה מצד ההתבוננו' הנ"ל וע"י העבודה בשמחה גורם למע' כבי' שמחת הלב וכמ"ש שמן וקטרת ישמח לב, לב זה הקב"ה וכמ"ש ולבי ער צור לבבי ושמחת הלב הוא שמאיר פנימי' אוא"ס ב"ה וכמו המלך בעת שמחתו מגלה כל מצפוניו מה שצפון וטמון אצלו אך בעת שמחתו מגלה אותם כמו"כ למע' ידוע דשמחה גורם גילוי והיינו שמאיר ומתגלה פנימי' אוא"ס ב"ה והר"ע ותו"א שמאיר אור התורה

כמו שהוא בשרשה, הדנה כתי' כאשר יאמר משל הקדמוני שהתו' הוא משל לא"ס קדמוני ש"ע בחי' מקדם עד שלא נעשה שלמע' מס' השתל' ובחי' זו יאיר למט' מטה ממש וזהו נעשה דוקא ע"י נר מצוה שקודם שהר"ע ביטול יש לאין שבא לדבקה בו אז ע"י נמשך ותו"א שיהי' גילוי או"א"ס ב"ה למטה ממש שהר"ע אתהפכא חשוכא לנהורא וכנ"ל כי כל שינוי בעצם הדבר הוא דוקא ע"י אור שלמעלה מהדבר דוקא ולזאת בכדי לאהפכא חושך העולם לאור הוא דוקא ע"י קדם שהוא מקור התורה שלמע' מבחי' עולם לגמרי כו' וד"ל וזהו שמן וקטרת ישמח לב דקטרת הוא העלאה מדומם די"א סממני הקטרת כולם דומם והר"ע א' עם מעהמ"צ שהם ג"כ נתלבשו בדברי' גשמיים שהן דוממים (דאפי' המצות שנתלבשו בצומח היינו לאחר שנפסק חיותם כמו אתרוג וד"מ בלולב מצותן לאחר שנתלשו מן האילן שנפסק חיותן ואז הם דוממים) ועמ"ש בהדרושים השייכים לר"ה יונתי תר"מ על נייר פערטיל, וע"י דוקא ישמח לב שמאיר בחי' פנימי' או"א"ס ב"ה שהוא בחי' ותו"א (ואפ"ל שמן הוא בחי' ח"ס והוא מקור התורה ור"ע ותו"א שנעשה ע"י העלאה דקטרת ויש להעיר לענין הקטרת שהוא ריח שהנשמה נהנה ולא הגוף לבעל החוטם כו' בחד קטירא אתקטירנא והר"ע אהבה דבכל מאדך הנ"ל וזהו מביא לידי עשיית המצות ביטול היש לאין והר"ע קטרת ההעלאה (דדומם) וזהו שע"י נ"מ יבוא לתו"א וזהו שמסיים אח"כ ודרך חיים תוכחת מוסר פי' הדרך ומבוא להמשיך בחי' חיים העליונים היינו בחי' א"ס עצומה הבבע"ג הוא ע"י תוכחת מוסר שמייסר א"ע בדברים המותרים שהעיקר הוא המשפט כמ"ש משפט וצדקה ביעקב אתה עשית שכדי שיהי' אתה עשית וכידוע דאתה הוא גילוי וכדי שיהי' גילוי או"א"ס למטה זהו ע"י משפט וצדקה המשפט בצדקה שישפוט א"ע בדברי' המותרים שאינם בהכרח לו ויכפה א"ע ויתרחק מאד מתענוגי בני"א ומתענוגי עוה"ז רק מה שצריכים בהכרח (ואף זה רק לש"ש) ויקדש א"ע במותר לו (שהוא מ"ע דאורייתא וכמ"ש בסש"ב פכ"ט) והוא בב' אופנים למנוע א"ע מהמתרות ומה שבהכרח יהי' בקדושה (ועי' מ"ש בסש"ב שע"י שמקדש א"ע אף שבאמת אינו קדוש ומובדל כו' רק כובש את יצרו ומקדש עצמו ע"י והייתם קדושים סופו להיות קדוש ומובדל באמת מהסט"א דאדם מקדש עצמו מעט מלמטה מקדשין אותו הרבה מלמע' ומסייעים אותו לגרשם לגמרי כו' עד שנעשה קדוש ומובדל לגמרי וזהו כמשנת"ל שע"י נ"מ שהוא הכפי' ע"י ותו"א להיות אתהפכא חשוכא לנהורא לגמרי כנ"ל) וזהו המשפט ששופט א"ע וגם ישפוט א"ע בנתינת הצדקה שיתן לעני דמשארז"ל חיד קודמין היינו כשאין לך רק קיתון של מים ואם יתן לחבירו ימותו ח"ו שניהם בצמא וכל"ז אינו שייך לומר שהוא יתענג בתענוגי עוה"ז וחבירו ימות ברעב ח"ו איך שייך דהמתרות שלו טוב יותר מחיי הנפש של חבירו וצריך לשפוט עצמו מהו מתרות אצלו והמתרות יתן לעני, ונמצא המשפט בב' דברים א' מה ששופט א"ע מהדברים המותרים שלא יתענג כלל בתענוגי בני"א והמשפט

שיתן המותרות לצדקה לעני (וזה דקדוק הלשון משפט וצדקה ולא כתיב משפט בצדקה אלא וצדקה משמע שיש משפט בלא צדקה ומשפט וצדקה כנ"ל) וזה המשפט בסו"מ ועש"ט והוא נ"מ כנ"ל ועי' ממשיכים הדרך חיים הדרך ומבוא שיומשך בחי' חיים העליונים בחי' א"ס עצומה בחי' ותו"א אור התור' כמו שהיא בשרשה ומקודה שיאיר למטה להיות אתהפכא חשוכא לנהורא לגמרי כנ"ל וזה שארז"ל מה יעבוד אינש ויחי' ימית עצמו והיינו שע"י שימות עצמו בתענוגי עוה"ז כנ"ל יחי' שהוא הדרך ומבוא להמשיך חיים העליונים בחי' ותו"א, והנה כל המצות הוקשו למזוזה שהמזוזה הוא בפתח הבית שמעלה כל מה שיש בבית יהי' הכל בטל לאלקות והיינו שיהי' הכל לש"ש כו' כנ"ל ועי' ממשיכים ותו"א כו' כנ"ל ולכן מזוזה בימין שהר"ע ימין מקרבת שמקרב כל הדברים גשמיים לאלקות כנ"ל שיהי' הכל בטל לאלקות כו'.

קיצור, והנה כשיתבונן בכל הנ"ל תכלה ותכסוף נפשו דכמו שבאמת לא יש שום מציאות זולתו ית' כיא הכל אלקות כן יהי' נראה לעינינו פי' שהנהיב לא יהי' לו רצון אחר כיא אלקות ויהי' מואס ברע בתכלית והגוף יהי' נראה לעינינו איך שהוא בחי' א"ס הסוכי"ע וזהו בכל מאדך לצאת מההגבלה שלא יהי' מציאות יש בפ"ע כלל ואיך ירוח צמאנו בזה העצה לזה הוא ע"י התומ"צ שע"י שיכפה א"ע בכל התענוגים אפי' המותרים כו' מה שהוא מותרות כיא מה שבהכרח ויקשו את כל נפשו בתו"מ שע"י הרי כל נפשו החיונית וכל הדברים הגשמיים שמהם מקבלים חיות וכן הדבר הגשמי שבה נתלבשה המצוה נעשה הכל כאשר לכל מקושר לא"ס עצומה שמלובש בתורה ומצות וע"י ביטול היש לאין דמעהמ"צ (הן בסר"מ והן בוע"ט) והעיקר שיהי' העבודה בשמחה והשמחה הוא מעש' המצות גופא שנעשה מקושר לא"ס עי' ישמח לב למע' שיאיר ויתגלה פנימי' ארא"ס בנפשו שיהי' אתהפכא חשוכא לנהורא לגמרי ומיאוס ברע בתכלית שנאו רע ולא יהי' לו רצון אחר כיא אלקות לדבקה בו ולהתענג על הוי' וסוכי"ע ע"י העבודה דעכשוו בביטול היש לאין יהי' לע"ל מתגלה כבוד ה' וראו כ"ב בראי' חושיית שלא יש מציאות גשמי כלל כיא הגוף יהי' בחי' סוכי"ע ויהי' ניזון בפנימי' וכידוע שהמזון בפנימי' (ואפ"ל שהר"ע א' עם מה שהגוף יהי' כלי לאלקות פי' שיקבל בחי' א"ס עצומה הסוכי"ע בפנימי') מא"ס עצומה הסוכי"ע וזהו כי נר מצוה שע"י עשיית המצות בביטול היש לאין עי' ותו"א שיאיר אור התורה כמו שהוא בשרשו בחי' א"ס קדמונו ש"ע שיהי' אתהפכא כו' ומפ' אח"כ הדרך חיים הדרך ומבוא שיומשך בחי' א"ס הבע"ג הוא על ידי תוכחת מוסר שישפוט א"ע להתרחק מתענוגים גשמיים והמשפט ליתן צדקה לעניים ועי' ודרך חיים שהר"ע ותו"א, והנה הוקשו כל המצות למזוזה שהוא בפתח הבית ומורה שכל מה שבבית בטל לאלקו' ור"ע כי נר מצוה ביטול היש ולכן הוא בימין ימין מקרבת כו'.

ד) ועפ"ז יובן ענין נ"ח שמצוה להניח משמאל ועל פתח ביתו מבחץ דוקא. והענין הוא דהנה ארז"ל בזמן שישראל עושים רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים ולהבין זה הנה כתיב קומה ה' למנוחתך כו' וכת' ה' איש מלחמה שיש ב' מדרי' מלחמה ומנוחה וכמו עד"מ שנים הלוחמים וכשא' אינו בטל לחבירו אז הן לוחמים וע"ז ומנצח אותו אבל ענין המנוחה הוא שאינו לוחם עמו אלא ממילא הוא בטל אליו וכמו שלמה שמצד עצם גדולתו ורוממותו היו כלם בטלים אליו ונק' איש מנוחה שלא ה' צריך מלחמה כלל והנה הביטול שמצד מנוחה הוא גדול יותר מהביטול שמצד מלחמה הגם שהתגבר עליו ונצחו והוא בטל אליו מכל מקום אין הביטול כ"כ אבל אם הוא בטל אליו מצד גדולתו ורוממותו הוא בטל בתכלית הביטול עד שאינו מציאות בפ"ע כלל וכמו"כ יובן בעבודה בנה"א דולע"ז עשה אלקים דכמו שיש נפש הקדושה שכל ומדות ומדומ"ע יש בלע"ז נה"ב ויצה"ר שהן שכל ומדות מדומ"ע דסט"א וצריך להיות מלחמה להגביר הנה"א על הנה"ב ושעת צלותא שעת קרבא להגביר הנה"א על הנה"ב בסו"מ ועש"ט כנ"ל ע"י התבוננות הנ"ל אך יש מדרי' מנוחה והוא עבוד' הצדיקים שמצד עצם אהבה שמתענג על אלקות עד שמואס ברע בתכלית שנאו רע דאי"צ לזה מלחמה כלל שהמדות דנה"ב ממילא מתבטלי' כמ"ש כהמס דונג מפני אש כן יאבדו מפניך כו' והניצוצו' ממילא נכלות בקדושה כביטול הנר מפני האבוקה. וזהו ההפרש בין תפלה דשבת לתפלה דחול דתפלה דחול שעת צלותא שעת קרבא כנ"ל אבל בשבת בורר אסור ואינו שייך לומר שבשבת אינם מתעלים הניצוצות רק שנמשך אור רב כ"כ עד שהם מתבטלי' ממילא ואינו צריך מלחמה כלל אך תחלה צ"ל עבודת הבירורים בששת יומין דחול ועי"ז אח"כ בשבת מאיר אור רב עד שהם מתבטלים שמי שטרח בע"ש דוקא יאכל כו' וחשארז"ל המהלך בדרך ואינו יודע אימתי שבת מונה ששה ימים תחלה שהו"ע עבודת הבירורים בדרך מלחמה ואח"כ משמר יום א' שבת מדרי' המנוחה (והדיעה דס"ל שם בגמ' (שבת דס"ט ע"ב) דמשמר יום א' ומונה ששה איתותב שם יעו"ש) וזהו בזמן שישראל עושים רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים סי' עושים רצש"מ הוא בחי' בכל מאדך לדיבקה בא"ס עצומיה ע"י מעהמ"צ כנ"ל ועי"ז ותוא שנמשך אור התורה בחי' התורה כמו שהיא בשרשה ומקריה מבחי' א"ס עצומיה שיאיר למטה ואזי מלאכתן נעשית ע"י אחרים שהניצוצות ממילא מתבטלים כביטול הנר מפני האבוקה ומבררים הסט"א שלא ע"י מלחמה אלא מתבטלים ממילא כו'. והו"ע נ"ח שהיונים רצו להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך והיינו ההתגברות חכמ' דקליפה שטמאו כל השמנים שבהיכל היינו חכ' חיצוני' שטמאו חכ' התורה חכ' דקדושה וזהו כתבו על קרן השור כו' והענין הוא כמ"ש בסש"ב ח"א ספ"ח דחכ' חיצוני' קשה טומאתן יותר מטומאת דברים בטלים שהן מטמאין רק המדות כו' וע"י גילוי אור המוחין הרי אפשר להאיר בחי' המדות וכמ"ש בתרא בדיה בכ"ה בכסלו בענין

נרות המנורה משא"כ חכ' אה"ע שמטמא חביד שבנפש וחביד הוא מכלל עצמות הנפש ומטמא כללות נפשו ר"ל והענין דהנה עיקר ההפרש בין חכ' דקדושה לחכ' דסט"א דחכ' דקדושה עיקרה הוא הביטול והוא בחי' מה וכמ"ש בסש"ב פל"ה בהגה"ה דהשראת אוא"ס הוא בחכ' דוקא והוא מצד הביטול ועי' פי"ט וה"ה גורם ביטול בנפשו ועי"ז הוא בא לקיים התומ"צ וכמ"כ כל המדות טובות הם מצד הביטול משא"כ חכ' חיצוניות ה"ה גורם הישות והרגש עצמו והעדר הביטול ומנגד לכללות התומ"צ וגורם כל המדות רעות כמו גאווה וכעס קנאה ותאוה וכבוד כו' דכאשר הוא בטל ואינו מרגיש עצמו ה"ה לא ירצה שום דבר תאוה וכ"ש רצון חזק וכן לא יפול בו ענין הגאווה והכעס וגם קנאה וכבוד וכדומה משא"כ טבע הישות מביא את כל אלה כו' ואח"כ כשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום תקנו להדליק נ"ח שהר"ע ותו"א שני"ח שמנה נרות והם ח"פ הוי' (דנר הוי' כו') והנה ארו"ל כנור של לע"ל של ח' נימין כנור הוא כ"ן נר ושמונה נימין הם ח"פ הוי' והוא בגימט' יצחק דלע"ל יאמרו ליצחק כי אתה אבינו הרי נ"ח הוא ענין א' עם הגילוי דלע"ל א"כ ה"ז בחי' ותו"א שהמשיכו אור גדול כ"כ עד שהקלי' וסט"א יתבטלו ממילא בלי מלחמה והמשיכו זאת ע"י מסיג שלהם שמסרו נפשם על קדו"ש עי"ז המשיכו אור גדול כ"כ (וזהו כשגברו מלכות בית חשמונאי גברו דוקא, דתחלה צ"ל בחי' מלחמה ביטול היש לאין וזה"ע המסיג שלהם, התקינו נר חנוכה שהמשיכו בחי' ותו"א) וזהו שמצוה להניח על פתח הבית מבתוך ולרשות הרבים דוקא שמברר בחי' חוץ להאיר גם ברה"ר טורי דפרודי שגם שם יהי' הביטול וזהו עד דכליא רגלא דתרמודאי שגם תרמודאי שהם היצה"ר ונה"ב יהי' ג"כ בבחי' כלות הנפש כו' ועוד יש לומר תרמודאותי' מורדות הוא קליפת עמלק יודע את רבונו ומכוון למרוד וצריך להיות עד דכליא רגלא דתרמודאי שהנצוצו' יכללו בקדושה כביטול הנר בפני אבוקה ועצם קליפת עמלק יתבטל כהמס דונג בפני אש כן יאבדו כו' וזהו דנר חנוכה הוא להאיר ברה"ר במקום החשך ג"כ גם כי אשב בחשך ה' אור לי כו' ואפ"ל דחשך הוא ר"ת חמור שור כלב חמור ושור ומבנייהו נפיק כלבא שהאותיות האמצעות בגימט' כלב וידוע דעמלק נק' כלב במד' וזה שני"ח להאיר במקום החשך ג"כ פי' שגם קליפות עמלק יתבטלו ממילא וזהו נ"ח מצוה להניחה בשמאל דוקא שהם מבררים ומתקנים קו השמאל שיתבטלו הקליפות כביטול נר בפני האבוקה ולדעת רש"י דס"ל שצריך להניחה בחצר י"ל שהוא ג"כ כנ"ל דחצר בגימט' בינה גבורה הוד קו השמאל (כ"כ בס' ק"י) וידוע דיניקת הסט"א הוא מקו השמאל פרה דקבילת משמאלא שמצד ריבוי הדיתוים יכול להיות יניקה ליצה"ר ונה"ב וכמ"ש באריכות בלק"ת בד"ה וידבר כו' זאת חקת התורה ולכן נר חנוכה מניחה בחצר לתקן קו השמאל ולא בדרך מלחמה אלא בדרך מנוחה שיתבטלו ממילא א"כ הוא מכוון א' עם מניחה בחצר או ברה"ר אך כ"ז דוקא כשיש מנוחה בימין אז נ"ח משמאל דדוקא כשיש תחלה בחי' נ"מ שהוא אהבה דבכל מאדך

לדבקה בו כנ"ל עיי' דוקא ממשיך בחי' ות"א שהוא ענין נ"ח לתקן קו השמאל אבל בשלא יש מזוזה בימין שהוא בחי' ונ"מ תחלה אינו נמשך ות"א וכנ"ל שדוקא כשישראל עושים רצונו של מקום אז מלאכתן נעשית ע"י אחריה ולכן מניחה אז בימין שהוא ג"כ מצוה כמו כל המצות שהוא בחי' וימין מקרבת להורות על ההמשכה דות"א לתקן קו השמאל די במה שמניחה על פתח ביתו מבחוץ להורות שמאיר האור גם ברה"ר טורי דפרודא שגם שם יהי הביטול וכלות הנפש כו'.

קיצור. ועמ"ז יובן ענין נ"ח משמאל כו' דהנה בזמן כו' עושים רצונו של מקום מלאכתן נעשית ע"י אחרים כו' דהנה יש מלחמה ומנוחה מלחמה בעבודה הנק' עבודת הבינונים להלחם עם היצה"ר להגביר הנה"א על הנה"ב בסו"מ ועש"ט כנ"ל בענין נר מצוה אך מנוחה הוא עבודת הצדיקים שמואס ברע ואי"צ להלחם כלל וזהו שעושים רצונו של מקום היינו אהבה דבכל מאדך וביטול היש לאין אוי ע"י מאיר בחי' ותורה אור ואז מלאכתן נעשית ע"י אחרים שהניצוצות ממילא יתבטלו ונק' אתהפכא כו' לגמרי וזהו"ע נ"ח שהם טמאו כל השמנים היינו חכ' חיצוניות שמטמא חכ' דקדושה חכ' התורה (כמ"ש בס"ב בפ"ח) וצריכים להמשיך מקור התורה וזהו כשגברו ע"י מסירת נפש התקינו נר חנוכה ברה"ר שיתבטלו הקלי' ממילא וזהו ברה"ר להאיר מקום החשך דוקא כשיש מזוזה בימין דכשיש תחלה בחי' ונ"מ אז אפ"ל ות"א ולכן כשאין מזוזה כו' מניחה בימין שהוא מצוה כמו שאר המצות ואז נמשך ותורה אור לתקן קו השמאל ולהורות על זה די במה שמניחה לרה"ר כו'.

בגובי"ק בשו"ת: אפ"ל כסדר המדרי' לא הי' אפ"ל הבירור שהי' חלשים ומעטי' ע' בת"א בכ"ה בכסלו.

אפ"ל דכשבטל אליו מצד הגדלות הביטל יותר מהביטל שע"י מלחמה שמנצחו, אתכפי' ואתהפכא.

י"ל חנוכה שמונה נרות אפ"ל ה' הגילוי דלעיל, ואיכ' זהו"ע א' עם תורה אור.